

ȘCOALA ROMANA

Foia pedagogica si didactica

pentru interesele institutelor de cultura si ale organelor acestora.

Edata si redigeata de

Ioanu Candrea si Basiliu Petri.

Ese odata in septemana, Vinerea. Pretiulu:
pe unu anu 5 fl., pe diumetate 2 fl. 50 cr. —
Pentru insertiuni: cate 5 cr. de sîru si timbrulu.

Sabiiu, 12. Novembre v. 1876.

Prenumeratiunile si corespondintile suntu a se
adresâ la: Redactiunea „Scôlelor romane“
in Sabiu (Hermannstadt, Nagy-Szeben) franco.

Detorintie si drepturi.

(Fine.)

De drepturile unui invetitoriu se tîne mai departe:

2. Dreptulu de pensiune pentru senes si pentru famili'a sa. Acordarea acestui dreptu este érasi in interesulu scôleloru si a societatiei. Salariale adeca, chiar si candu s'ar primi pre totindenea minimulu ficsatu in legea scolastica, nu suntu totusi asia de mari, incâtu invetitorii se pótă rumpe din ele o particica óre care pentru „dile negre“, va se dica pentru tempulu, candu din caus'a betranetieloru seau a altoru defecte fisice ori spirituale nu voru mai fi in stare a serví; ér alte moduri de cástigu, fia ele cătu de oneste, inca nu suntu permise invetitorilor, pe cătu tempu ei se afla in servitiulu activu, pentru că se nu patimésca chiamarea loru principala, — educatiunea si instructiunea tinerimei. Astfelui sórtea invetitorilor, lipsiti de dreptulu de pensiune, ar fi fórté trista. Nu reflectam la invetitorii, pentru cari scôla este unu lucru secundariu; avemu in vedere invetitorii de profesiune, cari si-au desecatul tóte poterile in servitiulu scôlei. Fora de pensiune starea acestor'a ar fi egala cu a — cersitorilor. Acestu prospectu, tristu dar siguru, departe de a incuragiá tineri de buna sperantia a imbracisiá o chiamare atâtu de ingrata, elu ar avé o influintia fórté deprimatória si asupra invetitorilor activi. Din contra asigurandu pre invetitorii pentru dile de nepotintia, ei ar lucrâ cu zelu si cu placere, si in scurtu tempu auv unu statu invetatorescu respectabilu, — scôlele nóstre ar prosperá.

Ni-se va observá póte, ca pentru ce facem atât'a vorba despre lucrulu acest'a acumu, candu régimulu a adusu o lege anume pentru pensiunarea invetitorilor? Respundem: pentru ca ne aflam numai la inceputu si amu dorí, că asigurarea pensiunei se nu-se lase numai in sarcin'a invetitorilor, ci se concurga in mesura drépta si corporatiunile intereseate. Se nu uitamu, ca cumu ne vomu grigí de invetitorii, asia-i vomu avé. —

In strinsa legatura cu dreptulu de pensiune stă:
3. Stabilitatea invetitorilor, carea érasi

este in interesulu scôleloru. Crescerea unui pruncu s'a asemenantu in mai multe privintie cu crescerea unui pomu. Precum patimesce unu pomu, mutatu fiindu prea desu, asia patimesce si educatiunea junimei, candu invetitorii se schimba fora incetare. Educatiunea are se se faca dupa unu planu gradatu si bine chibzuitu; educatorulu trebue se fia cu atentiune: déca sementia aruncata astadi va resarí mane si cumu se va desvoltá mai departe? Din acestu punctu de vedere s'a introdusu in scôlele poporale cu mai multi invetitorii sistem'a de alternare, in urm'a careia invetitorii se urca cu scolarii loru prin tóte clasele, din clas'a elementara pana in cea superióra. Totu din motivulu acest'a pretinde unu pedagogu de renume, că unu invetitoriu, chiar si candu ar fi comisu unu pecatu mai „lesne ier-tatoriu“, se nu fia permutatu, ci se se observe si facia de elu cuvintele santei scripturi: „unde a pechatuitu, acolo se ecspieze!“ Si apoi ce privelisce incantatória: unu invetitoriu inbetranit uintr'o comuna, iubitu si stimatu de toti si caruia dóue generatiuni i dicu „invetitorulu nostru“! Venerabilu personagiu! Se cere, firesce, că cei ce conduce destinele unei scôle se nu pretindia dela invetitoriu — lucruri imposibile.

In fine se mai tîne de prepturile unui invetitoriu:

4. O positiune sociala démna de chiamarea sa. Invetitorulu are a cresce cetatieni liberi, caractere solide; asia pretinde seclulu nostru, demnitatea omenésca. Spre acestu scopu inse se cere, că invetitorulu insusi se fia liberu, se nu fia sclavulu nimenui, pentru ca sclavulu nu este capabilu a cresce ómeni liberi. Desî traimus in seclulu luminelor si alu libertatiei umane, totusi inca nu ne-amu emancipatu cu totulu de deprinderile — iobagesci; altmintrea nu am audí: Dascale, dù-te colo! Dascale, fă acést'a! Dascale, vino incóce! Se lapetamu si aceste remasitie de servitute! De alta parte si invetitorii se aiba in vedere cuvintele baronului Knigge, ca „fia cine atât'a valóre are, căte valóre 'si dă. Respectulu nu se pote comandá, ci trebue dobandit, meritatu. Prin urmare nevoiesca-se si invetitorii a fi pururea la inaltîmea chiamarei loru, a-si impleni detorintiele cu tóta stricteti'a

si consciintia, că astfeliu se păta privi ori cui frante in fația.

Aceste suntu puçinele drepturi, ce competu invetiatorilor in schimbu pentru multele loru detorintie. Grabesca-se corporatiunile romane a le acordá invetiatorilor romani! Alinandu „lips'a invetiatorilor“, voru face se dispara „lips'a de invetatori“. Omenindu-ne invetiatorii, vomu ajunge in scurtu a vedé tinerii nostri imbrăgiandu statulu invetatorescu din iubire si a plecare, ér nu că pana aici din necesitate. Atunci vomu avé unu statu invetatorescu respectabilu, atunci scólele nóstre voru inflorí. Dar' se ne grabim, caci este tempulu supremu. Candu toti vecinii nostri lupta cu arme moderne, nu mai potem luptá numai noi cu arme in vecchite.

Punctulu celu mai greu de implenitu este salariulu. Suntemu seraci, este dreptu; nime nu ne ajuta, multi ne impiedeca chiar. Tote greutatile inse le pote invinge — o vóia resoluta. Voiesce, si vei poté! Avemu lipsa de unitate in actiune. Biserica niova dă, si națiunea i va fi pururea recunoscatoria. Biserica, apărându scóla, apera problem'a sa culturala; preotimea, pledandu caus'a invetiatorilor, pledéza caus'a propria. Comunele mici si isolate se fia spriginite de comunele mari si mai avute, pentru ca in caus'a educatiunei tote trebue se fia solidarie; ér unde avemu a ne luptá cu dificultati confesiunale, se cautam cu sinceritate unu modu justu de impacare, și-lu vomu aflá, cauta se-lu aflamu, caci — „scopulu e prea santu“.

Observari

asupra actului numit

„Proiectu de regulamentu pentru scólele poporale si normale
gr. or. din Archidiecesa“.

(Publicat in »Scóla Romana« Nrii 18—24: 1876*).

Necesitatea cea mare a unui planu bunu de invetiamentu si respective a unui regulamentu scolasticu nimenea nu o pote trage la indoieala; deci nu ne remane alt'a decâtua toti de tote partile se ne dămu parerile asupra lui, dupa cumu aflamu de bine, spre a se poté pune in pracsia câtu mai curundu, barem in modu provisoriu pentru vre-o 3—5 ani, cându apoi pracs'a ne va arata mai bine ce este a se mai adauge seau a se lasá afara. Deocamdata eu asi avé urmatóri'a parere:

§. 1. In locu de: „pe omu“ a se pune: „pe scolariu“, pentru ca aici nu e vorba de ómeni mari, ci de scolari.

§. 5 — si toti ceialalti §§, unde se dice: „invețiamentul primariu si secundariu“ a se înlocui cu „invețiamentul elementariu si superioru“, pentru ca „proiectulu“ tractéza numai despre scólele „poporale si nor-

*) Publicam cu placere »observarile« de sus, si importantia obiectului ne face a spera, ca acestu exemplu va fi urmatu si de alti invetatori, cari deja si-au formatu pareri proprie in privintia acesta. Numai asia se voru poté — la tempulu seu — indreptá cele de indreptatu.

male“, ér acestea se subimpartu numai in elementarie si superiore.

§. 6. Dupa cuvintele „elu se ocupa mai alesu“ a se adauge, respective a se modificá asiá: „Elu se ocupa mai alesu cu invetiamentulu intuitivu, carele se considera că inceputulu invetiamentului elementariu si are se cuprindia pre scurtu, in esentia si la intielesu — dupa impregiurari — tote obiectele de invetiamentu, déra cu deosebire: religiunea, scrierea, cetirea, calcululu sau computulu elementariu si practicu, si pe langa tote acestea: vorbirea corecta a limbei materne cu incunguriarea si evitarea tuturor cuvintelor straine, a provincialismelor si barbarismelor, tñindu-se strinsu limb'a literara.

§. 8. In punctulu primu, in locu de „invețiamentu a se pune „instructiune“ si in locu de „omului“ a se pune „colariului“, adeca asia: „Mâna in mâna cu instructiunea trebuie se merga negresitu si educatiunea scolariului“, pentru ca cuventulu „invețiamentu“ cuprindat atâtua „instructiunea“, câtu si „educatiunea“, elu se pote considera că unu arbore cu döue trupine asemenea de mari si necesarie, incâtua un'a fora de alt'a nu ar' poté face pe adeveratulu „pomu“; prin urmare aici in punctulu primu „invețiamentulu“ nici decumu nu pote avé locu, ci trebuie schimbatu cu „instructiunea“. In punctulu alu doilea „invețiamentulu“ are intielesu deplinu.

§. 9. In locu de „omu“ a se pune „scolariu“, pentru ca despre scolari e vorba aici; apoi in fine a se adauge „déra cu deosebire este fericirea lui atâtua in vieti'a timpurala, câtu si eterna“.

§. 10. In locu de: „seau“ . . . „seau“ a se pune: „atâtua“ . . . „câtu“; si va fi: „educatiunea se efectuesce atâtua prin ecsemple invederate din vieti'a practica si prin instructiunea morala, câtu si prin disciplina scolara“; pentru ca cuvintele: „seau“ . . . „seau“ desî suntu conjunctiuni despartitorie că si: „atâtua“ . . . „câtu“, totusi aici nici decumu nu potu avea locu, din cauza ca ele eschidu cu totulu ori „ecsemplele iuvederate din vieti'a practica si instructiunea morala“, ori „disciplina scolara“; inse amendoua nici decumu nu le cuprindu, pre cîndu conjunctiunile „atâtua“ . . . „câtu“ . . . le cuprindu pre tote — ori si cîte se mai fia; apoi aceea e destulu de bine cunoscutu, ca educatiunea se efectuesce nunumai prin ecsemple . . . si instructiune morala, ci si prin disciplina scolara, si din contra: nu numai prin disciplina scolara, ci si prin ecsemple si instructiune morala etc.

§. 13. In fine a se adauge: pentru binele si fericirea timpurala si éterna, atâtua aloru, câtu si a familiilor si societatilor, in care si pentru care traiesc“.

§. 15. In fine a se adauge: „scolariulu inse, carele este mai greu de memoria, mai tardu ori mai debilu, apoi carele din vin'a sa seau a parintilor, seau din caus'a unui morbu seau din alte cause n'a potutu frecventa scóla respectiva regulatu, — unulu că acel'a nu pote fi eliberat de a cercetá scóla ordinaria nici dupa 12 ani, ci e obligat a o frecventá pana este de 15 ani, spre a se desceptá si evalificá mai bine“.

§. 16. In fine a se adauge: „care ingrijitoriu va fi si obligatu a tînă pre acelu copilu la scăola din particia cuvenita dela parinti“.

§. 25. Mesură expresa in „urme“ . . . a se transcomptă in „metri“.

§. 26. In fine a se adauge: „éra la casu de intărziare si indiferentismu, capii respectivi ai comunei suntu strinsu responsabili“.

§. 28. In locu de „e tînuta“ a se dîce: „e detória seau obligata“, pentru ca cuventulu „detória“ are mai mare potere obligatorie decât cuventulu „tînuta“; éra in fine a se adauge: „si a-si infiintiá o biblioteca, precum si a-si avé protocolele sale scolaria regulate, atât de imatriculare, câtu si de clasificari, de siedintie, acte, venite, spese, cari voru fi controlate din tempu in tempu de catra comisarii eesmisi spre acestu scopu din partea superiórei seau supremei inspectiuni scolarie“.

Nota. Déca e vorb'a de unu regulamentu b u n u , acest'a trebue se cuprindia tóte dispositiunile necesarie privitorie la scăola astfelui, că tóte afacerile scolastice se fia in cea mai buna regula. Suntu inse comune cu scăola si fora de scăola; cele fora de scăola nu vreau se edifice scôle, caci „cumu au traitu mosii si stramosii nostrii, si noi vomu poté traí fora de scăola; apoi fii, nepotii si stranepotii nostrii 'si voru face scăola, déca le va trebuí“. Suntu érasi multe comune cu scăola si cu avere, déra scól'a e góla de totu, nu e provediuta cu aparate geografice, fisice, istorico-naturale, n'are protocolele recerute, representantii scólei in unele locuri tînă siedintie forte neregulat, in altele nu tînă defelui, unii nu pórta protocole de locu, altii numai notitie forte defectuoise, cercetarea scólei cându din partea invetiatoriului, cându din a scolarilor este forte neregulata, apoi listele de lenevire inca se — lenevescu; éra banii dupa listele ecsecutate inca nu se mai socotescu in totu locul, caci — cine va insemnă „tóte nimicurile!“

§. 29. In fine a se adauge: avendu in vedere importantia si greutatile impreunate cu chiamarea loru; in totu casulu salaryale nu potu fi mai mici, de cumu suntu cele prescrise in „articlulu de lege 38: 1868, §. 142.

§. 30. Dupa cuventulu „cheltueli“ a se adauge si cuventulu „scolastice“ — pentru o mai buna precisare.

§. 34. In fine a se adauge: „pre langa responsabilitate“.

§. 36. In fine a se adauge: „si nu se pótne nimenea mestecá in afacerile lui interne, afara de directorulu scolariu localu“.

§. 37. La fine in locu de „inspectorulu localu“, a se pune „directoru localu“.

§. 39. La midilocu intre: „preotulu si invetiatorii“ a se pune: „directorulu scolariu“, adeca: „preotulu, directorulu localu (déca este) si invetiatorii etc.

§. 40. Numirea de „inspectoru scolariu“ a se inlocui cu: „directoru scolariu“, apoi intregu §-lu acest'a a se modifica asia: „Directoru localu scolariu pótne fi si

preotulu, déca acest'a este cunoscutu de unu barbatu zelosu, energicu, interesatu de scăola si cunosc metoda si recerintiele scolarie ale tempului presentu; in casu inse, candu preotulu nu ar fi inzestratu cu atari insusiri si cunoscintie, incâtu se pótne conduce tóte afacerile scolarie spre deplina multumire, atunci se pótne, ba chiar' trebue a se alege si denumí pentru 1—2—3—4 si mai multe comune că directoru scolariu unu altu barbatu de specialitate dintre invetiatori seau mireni cunoscut de barbatu cepabilu, bine precepotoriu de lucru si intetesar de scăola.

Nota. Necesitatea de directori scolari nu potu crede ca ar' fi cineva se o traga la indoieala; si totusi vedem, ca „directorii scolari“ nu figuréza intre „autoritatile scóelor poporale“, ci suntu inlocuiti cu asianumitii „inspectori“, despre cari forte multe a-si avé de vorbitu, fora a-i astă de lipsa.

(Va urmă).

Dela cursulu alu II-le agronomicu din Mediasiu.

(21—30 Augustu a. c.)

(Urmare.)

IV. Gunoarea.

Plantele subtragu pamentului o parte din elemente nutritorie, ce se afla in elu. De aici maesima agromonica: „Restitue pamentului in mesura cuvenita ceea ce i-s'a subtrasu prin plantare!“ Acést'a se face prin gunoare.

Plantele se impartu, dupa cum prevaléza unele seau altele din elementele mentionate, in 4 clase:

Clas'a I: plante ce continu mai vîrtosu acrime fosforica, cali si pamentu varosu;

Clas'a II: plante ce continu mai vîrtosu acrime sulfurica si magnesi'a;

Clas'a III: plante ce continu mai vîrtosu acrime silicioasa, natronu si chloru;

Clas'a IV: plante ce continu mai vîrtosu fieru.

Grâulu, laptele si carne (osulu) continu forte multa acrime fosforica de varu; morcovii si cartofii continu cali; plantele papilione, mazarea, trifoiulu etc. — pamentu varosu. De aceea se cere, că semanandu astfelui de plante, se suplinim elementele consumate de densele. Asemenea se procedem si cu alte plante. Aci inse se recere o cunoscintia esacta a elementelor, din cari se compune si cu cari se nutresce fiacare planta, precum si materiele, ce continu diferitele soiuri de gunoiu. Asia d. e. crescamentele continu materie, ce nu se pot folosi in corpulu animaleloru; urinulu inse contiene parti deja folosite. In urinulu animaleloru (d. e. alu boului) se afla multa apa, apoi sàruri si compozitii nitrogenice. De aceea se si potrivesce urinulu bovinelor pentru specie curechióse, carora nu le trebuie sàruri de acrime fosforice; nu inse pentru fructe simburóse. Urinulu eleiosiáza pamentulu si coróde (ätz), déca e concentrat; pentru aceea e bine se se folosesc amestecat cu compostu (vedi mai la vale!) seau ada-

*

patu. Urinulu se potrivesce mai cu séma pentru trifoiu si ierburi, inse si pentru pomi, déca se subtie cu de 2—3 ori atât'a apa. Urinulu se se folosésca pe tempu ploiosu.

Gunoiu comunu inse nu se compune numai din ecscremente si urinu, ci inca si din asternutu. Scopulu asternutului este: a) a prinde urinulu, — acestu scopu se ajunge mai bine, déca asternutulu de paia se taia meruntu, pentru ca atunci elu are mai multe gauri pentru prinderea urinului; b) a intârdâ descompunerea rapida a gunoiului, fiindu ca asternutulu se descompune mai incet; c) a sporí evantitatea gunoiului. Asternutulu de paia si pamentu e celu mai bunu; frunzele inca absorbu multe elemente fluide, produc inse in pamentu multe acrimi.

Cvalitatea gunoiului depinde dela evalitatea nutretiului. Animalele bine nutritie dau si gunoiu bunu. Nutretiulu, ce contine multu varu fosforicu — carele priesce vitelor tinere pana cresc — dà si gunoiu, in care prevaléza varulu fosforicu, precum d. e. terftiele, grauntiele si turtele de ripsu (Rappskuchen). Nutretiulu de trifoiu etc. produce nitrogenu.

Cadavrele animaleloru prin descompunere seau putredire (Verwessung) inca se facu gunoiu. Dupa ce a urmatu mórtea animalului, 3 factori de capetenia suntu, cari contribue la descompunere:

a) O evantitate anumita de aeru, pentru ca ceea ce distruge totulu, este ocsigenulu. Económele fierbu fructele in zucharu ori ojetu si astupandu-le bine, oprescu intrarea aerului; astfeliu fructele se potu pastrá tempu indelungatu. — In atmosfera se mai afla (sbóra) germini de plante (Pflanzenkeime), bureti etc. pr. inflorit'ru, rugin'a, tetiunile etc. dela plantele inferioare, cari nu se inmultiescu prin semintie ci prin sporange (Sporen) seau celule microscopice, cari sbóra prin aeru, prin urmare se produc unde nici nu eugetamu. Buruienile inca se prasescu seau din semintie, seau din atari celule. Prin staruintia tenace se potu inse stirpi.

b) Unu gradu anumitu de umediéla. Stélpii poduriloru, parii etc. putrediescu mai antâiu la punctulu, unde apa vine in atingere cu aerulu atmosfericu. Se mai afla si astadi scule de lemnu dela locuitorii stravechi din Svitier'a, cari 'si asiediau locuintiele iu lacuri pe stélpi).

c) Unu gradu anumitu do caldura. Cadavrele inghiaçiate seau acoperite de ometi nu putrediescu — dovăda animalulu milenariu descoperit u de curundu in nordulu Syberiei. Caldur'a insoçita de umediéla intiesee mucedfrea. Bibliotecele de prin tierile tropice din apropiarea paduriloru uriasie se ruinéza de tempuriu; nu asia insa in Zahar'a).

Descompunerea se pote impiedecá prin afumare (pastramá) seau inacrire cu ojetu.

Tractarea gunoiului de grasdu.

Asternutulu de paia se mai recomanda inca si pentru aceea, pentru ca vitele se potu tñé mai curate.

E bine, cá paiale se se lege in pësi; caci asia se potu transportá si taiá mai usioru.

Gunoiu de cai, oi, capre si de hora seau galitie e ferbinte, iute (hitzig) si se potrivesce la pamenturi reci, malóse; de aceea e bine a-lu lasá pe acest'a se se cóca (verwesen). Din contra gunoiulu vitelor cor-nute, alu bivoliloru si porciloru e mai paçinu iute si se potrivesce pentru locuri ceva mai calduróse.

Gunoiu se se scotia din grasdu dupa potintia in fiacare dí si se se duca pe gramad'a de gunoiu; urinulu se se scure prin scocuri intr'o putina asiediata anume spre scopulu acest'a.

Nu e de lipsa se se faca spese mari cu gropile de gunoiu. Gróp'a se fia sapata in form'a unui semiglobu, punctul celu mai din diosu avendu o afundime de 3'. Se fia spoita, batuta grosu (de 1') cu pamentu lutosu (Thon), si asiediata la locu unbrosu. Se cere neaperatu, cá ap'a atmosferica se nu atinga gramad'a de gunoiu, prin urmare la stresnele caselor vecine se se aplice scocuri. Gunoiulu se se calce si batucésca cătu de bine prin vite, cá se nu se mucediésca, si din candu in candu se se ude cu urinulu din putina. Astfeliu preparatu, gunoiulu se pote tñé si 2—3 luni, cându apoi ducându-lu pre campu, se nu remana in gramedioare timpu mai indelungatu, ci se se risipésca si astupe cu plugulu. Era déca vremu, cá loculu se se faca mai fragedu, atunci lasamn gunoiulu cătu-v'a tempu risipitu si neastupatu; astfeliu descompunerea se mai amana.

Efectul gunoiului este de 2 feliuri: a) chemicu; caci putredindu gunoiulu, elu oferesce plantelor totu feliulu de materie nutritore, adeca: parti organice si anorganice, compusetiuni cu amoniacu si ceva apa. b) fizicalicu; caci a) gunoiulu neputrediu tragediesce pamentulu; ér b) putredindu forméza huma, carea prin colórea-i négra atrage radiele sôrelui si léga mai bine umediéla.

Alte specie de gunoiu.

Ecscrementele ómeniloru inca suntu gunoiu completu; inse 'si pierdu pré iute poterea si potu fi stricatióse sanetatiei. In cloace (Senkgruben) se forméza gasuri (idrogenu sulfuricu = Schwefelwasserstoffgas) si bureti (Pilze), cari suntu periculosi sanetatiei, caci infec-teza atmosfer'a, dandu astfeliu nascere la multe morburi epidemice (cholera etc.). Prin acrime sulfurica se pote incât-va disinfectá aerulu; inse numai pe tempu scurtu.

(S'a decisu se se puna la desbatere in dñuariale competinti problem'a: cumu ar' fi se se construeze mai bine esitóriile scóleloru poporale, cá prin aceea se se delature scaderile loru de astadi?)

(Va urmá).

Pregatiri la scrisu.

Ecsercitiulu V.

Linie strâmbe regulate.

(Urmare.)

3. Ovalulu. Astadi érasi vomu desemná ceva din nou. Ce am io in mana? (unu ou rosiu). Cumu

fù oulu, candu-lu ouà gain'a? Cumu se rosiescu óuale? Candu ambla copii cu óua rosi? Acestu ou e asiadara rosiu; elu inse mai e cumu-va. Uitatì-ve incóce! Déca-lu punu pe mésa, nu stà in locu, cá cartea acést'a; pentru ce nu? (e rotogolu). Díci, ca e rotogolu; ce am io acumu in mana? (o mice, bila, globu). Cumu e micea la forma? (rotogóla). Uitatì-ve bine si la ou si la mice; care e mai rotogolu? Asia e, micea e deplinu rotogóla, oulu inse nu, oulu e mai lungaretiu si la unu capetu ceva mai ascutitù, éca aici! O linia in form'a oului se numesce linia ovala, seau si numai ovalu. Acumu vomu desemná ovale. Arata, P, cu man'a in aeru, cumu e oulu! Aratati cu totii! Se ve desemnú acumu unu ovalu cu cret'a pe tabla. (Procedur'a mai incolo e cá si la cereu, grigindu inse, cá partile, ce fugu in sus, se fia subtfri, ér cele ce fugu in diosu — gróse. Ovalulu trebue deprinsu mai bine, decâtú cerculu, pentru ca literile nòstre mai tóte suntu ovale intregi, seau inceai parti de ovale, (a se vedé „Scól'a Romana“ Nr.31, pag. 244!).

4. Combinari de linie drepte si strâmbе. Numiti animale, cari traiescu in apa! Cari dintre aceste suntu bune de mancatu? (pescii). Candu mananca ómenii mai cu séma pesci? (in dile de postu). Prunciloru, pescii suntu de postu, pentru ca au sange rece. Cercati acést'a, candu parintii vostri voru spintecá unu pesce! Fostu-atì de façia la junghiarea unui porcu? Cumu e sangele porcului? Porculu asiadara nu e — ? (de postu). Cumu se prindu pescii? (cu man'a, cu saculu, cu „ciorpagulu“, cu „crâsniculu“, cu mregea, cu lés'a, cu vîrsi'a, cu „masladu“. Admoniare in contra midilocului din urma cá stricatirosu sanetatiei si opritu prin lege). Inse mai este unu modu de a prinde pescii; cine a vediutu prindiendu pesci cu unghiti'a? Aici am adus o unghitie, cá se o vedeti cu totii, — éca-o! Dens'a sémena cu o bumbusca indoita; de capetulu acest'a se léga o acia, si aci'a de o ruda lunga subtire. In vîrfulu unghitiei se pune carne (rîme, musce) si apoi se lasa in apa. Pesciloru le place forte carnea, ei vinu si imbuca, atunci unghiti'a se acatia in gura-le.

Astadi vomu desemná unghitie; pentru aceea mai uitatì-ve inca odata bine la unghiti'a acést'a! Din côte parti stà? (2). Un'a e mai subtire, ascutita si cărligata; ceealalta e mai grósa si drépta. Éca, voiu desemná un'a pe tabla (invetiatoriulu serie primulu petitoru alu lui n). Unde am pusu cret'a? (in linia de desuptu). Amu mersu apoi in sus neapesandu, am intorsu rotundu in diosu, apesandu mai tarisioru. Cercati acést'a si voi in aeru! Acum luati-ve tablitiele si stilurile! Unde veti incepe? Incotro veti merge? Cumu? Si apoi? Desemnati dara asia unghiti'a! (Invetiatoriulu revede, indrépta, recunoscere). Desemnati acumu mai multe unghitie; grigiti inse, cá totu mai bine se le faceti! Din côte parti stà unghiti'a? Care e partea ántâia? adóu'a? Pentru aceea se pote desemná in 2 restempuri seau tacte si adeca: numerandu „unulu“, facemu partea prima — éca asia! si numerandu „doi“, facemu partea adoua — éca asia! Luati séma; io voiu numerá tactulu, si voi veti desemná

toti deodata partile unghitiei. (Inv. se uita, cá nici unulu se nu alege, nici unulu se nu remana indereptu. Spre acestu scopu invetiatoriulu va face bine, a pausá côte odata mai lungu dupa tactulu primu, si a vedé, déca observa scolarii sei tactulu cumu se cade. Acestu elementu se deprinde forte bine, pentru ca face parte din literile *n m* etc., ceea ce inse scolariloru aici nu li-se spune).

Dupa aceea scolarii se deprindu a serie elementulu acest'a si in legatura, (a se vedé „Scriptolegi'a, pag. 79!“), apoi intorsu, si inca mai ántâiu érasi côte unulu, dupa aceea in legatura.

5. Zale seau reteza de lantiu. Prunciloru, eri amu desemnatu unghitie; in côte feliuri? Bine, odata cu capetele in diosu, apoi cu capetele in sus. Uitatì-ve incóce, caci ve voiu desemná érasi o unghitia cu capetele in diosu (serie primulu petitoru alu lui *n*).

Acumu voiu desemná alt'a cu capetele in sus, inse voiu incepe din capetulu celu grosu alu celei de mai inainte, éca asiá (se arata; resultatulu este petitorulu din urma alu lui *n*). Cu ce sémena linia acést'a (cu o zala seau unu retezu de lantiu). Astadi vomu desemná asiadara reteza. (Mai incolo procedur'a e cá la celealte elemente). Mai ántâiu se desémna érasi côte unu elementu senguru, apoi mai multe in legatura, totu deaun'a la inceputu in modu liberu, dupa aceea in tactu.

In modulu acest'a se desémna mai departe tieparia, prezentindu scrierea unor cifre si litere precum (1, 4, 7, p). Apoi lajuri mai ántâiu cá in elementulu finalu dela *r, v, b*; dupa aceea cá la *f, b*, in fine intorsu cá la *j*.

Astfelu prezentările pentru serisulu ar fi gata, si scolarii suntu in stare, a scrie ori ce litera, fora a imtempină greutati considerabile.

(Va urmá).

Instrumentu fundatiunalu

pentru institutie de invetiamentu si educatiune din districtulu Naseudului in Transilvani'a.

(Urmare).

VII. B. Pentru inlesnirea construiturilor acestor'a, precum si a edificiilor pentru institutie de invetiamentu proiectate mai in sus, voru conferi urmatòriele:

1. **Naseudulu** va dà 64 orgie cubice de piétra de edificatu in terminu de 4 ani in 4 rate anuale.

2. **Salv'a** va dà 64 orgie cubice de piétra in terminu de 4 ani a 16 orgie pre anu.

3. **Rebrisiór'a** 64 orgie cubice de piétra in 4 ani a 16 orgie pre anu.

4. **Mititeiu** 32 orgie cubice de piétra in 4 ani a 8 orgie pre anu.

5. **Rebr'a-mare** 32 orgie cubice de piétra in 4 ani a 8 orgie pre anu.

6. **Hordoulu** 32 orgie cubice de piétra in 4 ani a 8 orgie pre anu.

7. **Zagr'a** 40 orgie cubice de piétra in 4 ani a 10 orgie pre anu.
8. **Mocodulu** 40 orgie cubice de piétra in 4 ani a 10 orgie pre anu.
9. **Neposulu** 40 orgie cubice de piétra in 4 ani a 10 orgie pre anu.
10. **Runculu** 24 orgie cubice de piétra in 4 ani a 10 orgie pre anu.
11. **Feldru** 64 orgie cubice de piétra in 4 ani a 16 orgie pre anu.
12. **Parv'a** 200 de corni in 4 ani câte 50 pre anu.
13. **Telciulu** va dă 500 de grindi a 5—6 stengeni de lungi in terminu de 4 ani, asia in totu anulu 125, si apoi lucratori (palmasi) câti se voru recere la construirea a 32 stengini de piétra.
14. **Bichisiulu** dă 32 orgie cubice de piétra, si apoi arena si lucratori la 16 orgie cubice de piétra.
15. **Romuli** dă 800 de scanduri si lucratori la construirea a 10 orgie de piétra.
16. **Plaiulu** (Suplaiu) dă 80 de corni si lucratori la construirea a 8 orgie cubice de piétra.
17. **Gaurenii** dau 4 orgie cubice de piétra si lucratori la construirea acelor'a.
18. **Poienile** dau 160 corni si lucratori la 12 orgie cubice de piétra.
19. **San-Georgiulu** 400 de corni si palmasi la 15 orgie de piétra. Tóte acestea impartite in 4 rate anuale.
20. **Ilv'a - mica** 300 de stucature lungi dupa cumu se voru recere, 280 de scanduri si palmasi la 10 orgie cubice de piétra, tóte impartite in 4 rate anuale asemenea.
21. **Lesiulu** 300 de stucature lungi dupa cumu se voru recere, 280 de scanduri si palmasi la 8 orgie cubice de piétra, tóte impartite in 4 rate anuale.
22. **Poian'a** 200 stucature lungi dupa cumu se voru recere, 240 de scanduri si palmasi la 8 orgie cubice de piétra cu construitura cu totu, tóte in 4 rate anuale asemenea.
23. **Rocn'a vechia** dă in 4 ani câte 250 pre anu in suma cu totulu de 1000 adeca: una mii a miertie de varu dusu in Naseuda seau unde se va cere.
24. **Maierulu** dă in tempu de 4 ani 400 de bârne fiacare de 6 orgie de lunga si 8" de grósa, adeca in totu anulu câte 100.
25. **Ilv'a-mare** dă 500 de scanduri de 3 orgie de lungi si 500 de corni, tóte acestea impartite in 4 rate.
26. **Magur'a** 300 de scanduri si o suta de corni in 4 rate anuale.
27. **Rocn'a-nóua** dă o suta de stucature si o mii de létiuri in 4 rate anuale.
28. Representantii comunitatiei **Cosn'a** oferu de vóia buna o suta florini v. a. carea au se o platésca in tempu de 5 ani, adeca pre totu anulu câte 20 fl. v. a. (Aici se observa, cumu' că venitulu celu de cape-
- tenia ce curge in fondulu de monturu vine din padurile folosite mai inainte de comunitatea **Cosn'a**, si prin urmare acést'a comunitate contribue in comparatiune cu alte comunitati confinariie cu multu mai multu decâtul celelalte comunitati consorori. Representantii comunitatiei **Cosn'a** basati pre cele dîse mai in sus, se róga si pretindu: că comunitatea **Cosn'a** pre viitoru in tóta privint'a, ér' cu deosebire ce se tîne de pruncii loru, se se suscêpa si acestia in convictulu din **Naseudu** dupa principiale statorite, prin urmare se intre deplinu in tóte drepturile fostilor militari confinari.)
29. Comunitatea **Borgo-Prundu** ofera 40.000 de sfndile in 4 ani, câte 10.000 pre anu; asfnderea atâti maiestrii, căti se voru recere la baterea aceloru sfndile; ér' pre langa acést'a se indeorescu a mai dă inca 250 de létiuri pre anu, in 4 ani, cu totulu 1000.
30. **Borgo-Susenii** ofera 20.000 de sfndile si 400 de létiuri, tóte acestea in tempu de 4 ani in 4 rate anuale, precum si lucratori căti se voru recere la materialulu acest'a.
31. **Borgo-Midilocenii** ofera 25,000 de sfndile si lucratori, căti se voru recere la materialulu acest'a.
32. **Borgo-Diosenii** ofera 1500 de létiuri, 300 de scanduri, precum si 100 fle lucratori pre fia-si-ce care anu, in 4 ani 400 de dîle de lucru.
33. **Borgo-Rusu** ofera 40 de orgie curenti de piétra cioplita de tiocli, 3 urme de inalta si 6 policari de grósa; ér' 24 de orgie din acei 40 au din partea comunitatiei a se aduce la Naseudu.
34. **Borgo-Bistrit'a** ofera 300 de scanduri, 100 de lucratori pre anu, fia-si-ce care câte pre o dî.
35. **Borgo-Tih'a** ofera 3000 de scanduri si 100 de dîle de lucru pre anu.
36. **Borgo-Muresianii** ofera cu totulu 300 de poste si 400 de scanduri, precum si 50 de lucratori pre anu, fia-si-ce care câte o dî.
37. Comunitatea **Monoru** ofera o suma de 500 fl. v. a. in terminu de 4 ani, câte 125 fl. v. a. pre anu.
38. **Sieutiulu** ofera o suma de 320 fl. v. a. in terminu de 4 ani, câte 80 fl. v. a. pre anu.
39. Gledinulu ofera o suma de 320 fl. v. a. in terminu de 4 ani, câte 80 fl. v. a. pre anu.
40. **Nusfalau-lu** ofera o suma de 300 fl. v. a. in terminu de 4 ani, câte 75 fl. v. a. pre anu.
41. **Sant'-Ioan'a** ofera o suma de 140 fl. v. a. in terminu de 4 ani, câte 35 fl. v. a. pre anu.
42. **Ragl'a** ofera o suma de 160 fl. v. a. in terminu de 4 ani, câte 40 fl. v. a. pre anu.
43. **Morarenii** ofera o suma de 160 fl. v. a. in terminu de 4 ani, câte 40 fl. v. a. pre anu.
44. **Rusii'-n-munti** ofera o suma de 320 fl. v. a. in terminu de 4 ani, câte 80 fl. v. a. pre anu.
45. Comunitatea **Budaculu romanu** ofera o suma de 320 fl. v. a. in terminu de 4 ani, câte 80 fl. v. a. pre anu.

(Va urmá).

Corespondintia.

Domnilor redactori!

Ve rog cu tóta onórea se binevoiti in stimatulu dñuariu alu D-Vóstre a dá locu la urmatóriele rônduri:

In fóii „Scól'a Romana“, Nr. 43: 1876 a esitú unu articlu anonim, care traetéza despre deplorabil'a stare a scóleloru conf. gr. cat. din tractatulu Pocegei, aratandu publicului romanu, ca subserisulu adm. protop. in totu tract. nu are o scóla de dómne-ajuta, ca statiu-nile docentale fora de nice o téma se vendu unora tras-impsiñsi, facñndu-se astfelui din caus'a scolaria unu óbiectu de specula, nu se cauta la individii, ce se aplica de invetiatori, onestitate, moralitate, diligintia, evalificatiune, cu unu cuventu evalitatatile, ce facu pre adeveratulu invetiatoriu. Fiindu ca prin acestu articlu sum greu compromisu inaintea opiniunei publice, érasi de alta parte sum trasu la rigorósa responsabilitate din partea Mari-tului Ordinariatu Metropolitanu gr. cat. din Archidieces'a de Alb'a-Iuli'a - Fagarasius prin inaltulu Ordinu de dato 11 Novembre, Nr. 3287: 1876, semtiulu de onóre nu-mi permite a nu provocá cu tóta seriositatea pre anonimulu autoru alu mentionatului articlu, care-i scrisu cu tendintia malitiósa dupa informatiuni sinistre cu scopu de a compromite persón'a mea fora nici o causa justa, se binevoiesca fora amanare a aratá cu numele comunele, in cari nu suntu scóle edificate seau adaptate conformu legilor ex 1868, si in cari comune pentru interesu mârsiavu posturile docentali s'au facutu obiectu de specula, cu inapoiarea docentiloru evalificati, aplicandu-se neste trasi-inpsiñsi, cá se-mi potu face si eu respunsulu esculpatoriu inaintea opiniunei publice, cu atâtu mai vîrtosu, ca eu inca nu cunoscu cuprinsulu articlului esitú in Nr. 43. Seau arate corespondintele anonim, ca in vecinele tracturi Turd'a, Ariesiu, Ofen-bai'a, Aiudu, Bistr'a, Beiu — facutu-s'a mai multu seau barenu atât'a câtu s'a facutu in tractulu Pocegei in caus'a scolaria, luandu in dirépta considerare populatiunea si starea materiala a comunelor. Déca anonimulu corespondinte nu va responde la intrebarile propuse facñndu-si cunoscutu numele (?), celea publicate despre starea scóleloru din tractulu mieu le respingu dela mine cu indignatiune si desconsiderare, declarandu pre autoru de unu miserable calumniatoru, care din invidia personala a vrutu a compromite persón'a mea inaintea opiniunei publice si a superioriloru, cercandu satisfactiune façia cu calumniatoriulu inaintea justitiei.

Petrus Ales. Vlassa, adm. protop.

Bibliografia.

Unirea democratica. Dñuariu mare politicu, fundat de o societate omonima si apare in Bucuresci dela 2 Novembre a. c. in cóce in tóte dilele de lucru. Pretiulu: pentru Romaní'a: pe anu 40 lei, pe diumetate 20 lei, pe trimestru 10 lei; pentru strainatate: pe trimestru 14 lei.

Judecandu dupa numerele primite pana acuma (4), acestu dñuariu apromito a devení unulu din cele mai insemnate in tóta Romania. Se occupa multu si cu cestiuni scolastice si culturale.

Varietati.

(+ Mateiu Radesiu), raru exemplu alu invetiatorilor romani, dupa ce a servită cá invetiatoriu normalu la scól'a triviala din Vaidarece etc. 42 ani, retrasu in pensiune de 14 ani, in urm'a unui morbu greu de mai multu tempu, 'si dete sufletulu in manile Creatorului in 14 Novembre 1876 la 10 óre sér'a, in anulu vietiei 76 $\frac{1}{2}$ si alu fericitei sale casatorie alu 38-le, lasandu in doliu pre iubit'a soçia, fii si fice.

Ceremonia funebrala si inmormantarea dupa ritulu bisericicei greco-catolice s'au tinutu in 16 Novembre a. c. la 3 óre d. am. in cimiteriulu din Berivoiulu micu.

Fia-i tierin'a usiéra si memori'a eterna!

Vaidarece, la 18 Novembre 1877. Crucinu.

(Cardinalulu Antonelli), cunoscutulu diplomatu si fostu secretariu de statu alu curiei papale, a repausat la 6 Novembre a. c. Avea Eminentie Sale se dice a fi de 80—100 milioane, dintre cari 30 milioane in pietri scumpe, diamante si giuvaiere, restulu in chartie de pretiu francese, americane, anglese, rusesci si turcesci. Cardinalulu a testat: fratiloru, sororei mai betrane si nepotiloru avea banésca, museului vaticanu colectiunea de pietri scumpe, erediloru privati giuvaierele, ér denariului Santului - Petru diamantele sale.

(Libele seau caiete caligrafice). Ministrulu de culte si instructiune publica din Sacsoni'a a adresattu colegiului medicinalu intrebarea: déca liniele punctate, ce se aplica in libelele caligrafice pentru a regulá a plecare a seau in clinarea literiloru, potu fi pericolóse pentru ochii scolariloru, au nu? Parerea colegiului medicinalu merge intr'acolo, ca liniele directive punctate, din punctu de vedere igienicu, suntu pericolóse, prin urmare a se delaturá. Consiliulu medicinalu inse a mersu si mai departe si a declarat, ca ori ce liniatura, care se taia crucisiu in form'a unei grăte, ostenindu ochii, poate fi pericolósa pentru vederea, si folosindu-se in libele totusi linie directive, aceste se se traga câtu se pote de finu si in departare celu puçinu de 1 pollicariu seau aprópe 3 centimetri.

Starea scóleloru in comitatulu Clusiu. La 13 Novembre a. c., avendu locu o siedintia a comitetului comitatensu din acestu comitat, inspectorulu regescu de scóle Kethely a referatul asupra starii scóleloru in anulu 1875-6. Dupa referatulu seu au fostu copii obligati a amblá la scóla 21556, dintre cari 15370 au cercatul faptice scól'a, 5686 in se nu au amblatu la scóla. In acestu comitatu suntu 2 scóle de statu, un'a privata si 275 scóle confesiunale. La aceste functiunéza 111 invetiatori evalificati, 148 necvalificati, la olalta 259. Intre acesti'a suntu 249 ordinari si 10 adjuncti. Pomerile se

afla numai in 27 comune, gradine la scola in 106 comune, locuri pentru gimnastica in 101. Biblioteci au numai 6 scole. Spesele cu intretinerea scolelor din comitat facu 27.421 fl. in bani, 6588 fl. in naturalia, la olalta 34009 fl., din cari partea cea mai mare, adeca 25.588, o porta comunitatile bisericesci. **In comunele romanesca caus'a scolaria este forte neglesa.** Videntant consules!!!

(Institutu romanu la Parisu). Spre a ocoli pierde'a, ce se aduse invetiamentului privatu prin noulu regulamentu alu ecsamenelor de bacalaureatu, care facind obligatorie pentru ori cine ecsamenele cursului licealui alu statului, face astfelii obligatorie si la scolele private program'a liceelor publice; spre a pune la indeman'a parintilor, doritori de a face educatiunea copiilor loru in Parisu, o casa unde se primesca o ingrijire mai alesa si mai paterna si in care se pota continua educatiunea romanesta, instructiunea limbei, a geografiei, a istoriei si a dreptului romanu; in fine spre a asigurá multoru juni studenti inscrisi la facultatile din Parisu o casa, si cari se afle pre langa repetitiuni speciale, mai alesu o priveghiere parintiesca, ca se nu mai imple numai stradele si cafenele, cumu facu multi, incatnu numele de studentu romanu a ajunsu in Parisu la mare scadere: pentru tote aceste motive, institutulu Urechia, pe langa sectiunea, carea va continua si in viitoru la Bucuresci, sub directiunea D-lui V. A. Urechia, va deschide in asociatiune cu mai multi profesori universitari din Francia cu inceperea dela 1877, Septembre o adou'a sectiune la Parisu. Institutulu Urechia poate de pe acumu primi cati'va scolari, pre cari i va incredinti una din asociati, D-lui Dr. si profesorul Acollas, in cas'a caruia voru afla tote conditiunile de instructiune si de educatiune dorite de cei mai inteligenti parinti. Pentru conditiuni a se adresá la institutulu Urechia in ori ce dí dela 11—1 ora p. merid. sau directu la D. Dr. Acollas, 25, rue, Monsieur le Prince la Parisu. Institutulu Urechia se insarciná a pregatí si plasá egalminte elevi in Elvezia, fia la licee, fia la scol'a politehnica din Zürich.

(Caritatea), acest'a este numele unui institutu privatu pentru cautarea (vindecarea) morburilor mintale si nervóse, ce se radica in suburbea Mantulesa, un'a din cele mai inalte si mai sanetóse localitati a capitalei Bucuresci. Acestu stabilimentu, destinat la cautarea unui numeru restrinsu de pacienti, va fi pusu sub directiunea D-lui Dr. Sutiu, care se occupa de preferintia de morburile nervóse si carele de o diecime de ani este medicul primariu alu ospiciului Marcutia. „Caritatea“ este menita a aduce servitia societatiei romane, lipsite pana aici de asemenei stabilimente. Romania nu va ave nevoie pe viitoru de a transporta pre pacientii sei in strainatate adese cu sacrificia morale si materiale neasteptate, candu va ave institutulu din suburbea Mantulesa, intrinindu tote conditiunile caselor de sanetate, straine de acest'a natura.

(Aurelia Cristofi), o domnisoara de 16 ani din Romania, a depusu dilele trecute ecamenulu de maturitate cu succesu imbucuratoru si apoi a intrat la facultatea de sciintiele medicale. Acesta damicela nu s'a dedicatu sciintielor, pentru ca dora cu ajutoriul loru se-si castige panea de tote dilele, caci dins'a este fica unui proprietariu forte avutu, ci ea studieaza numai din placere.

(Liste civile). Unu statisticu germanu s'a ocupat a calcula liste civile a suveranilor din Europa. Tiarulu Alecsandru primesce dela statu pe dí 125.000 franci (a 42 cr. in argintu), pe anu 45,625.000 fr. Hamidu II pe dí 90.000 fr., pe anu 32,850.000 fr. Fridericu Wilhelm pe dí 41.000 fr., pe anu 14,965.000 fr. Victoru Emanuelu pe dí 32.200 fr., pe anu 11,743.750 fr. Regin'a Victori'a pe dí 31,380 fr., pe anu 11,442.780 fr. Leopoldu din Belgia pe dí 8.215 fr., pe anu 2,998.475 fr. Republica francesa nu cheltuiesce pe dí cu presiedintele ei decat 2.500 fr. (impreuna cu cheltuielile sale de drumu), pe anu 912.500 fr.

(Populatiunea Italiei) dupa statistic'a de pe anulu 1875 face 27,432.174 locuitori. Nasceri au fostu 1,035.577, din cari 533.511 baieti si 501.866 fete. Numerul mortilor a fostu de 834.161, din cari 431.756 de secsulu masculin si 411.405 de secsulu femenin. Escedentul nascerilor asupra decedarilor a fostu 192.416.

Avisu onoratilor nostri prenumeranti!

Inca candu amu fundatul „Scol'a Romana“, ni-am propus a publica la finea anului numele onorabililor nostri prenumeranti. „Scol'a Romana“ fiindu si ea unu salon de conversatiune, se cuvinte ca ospetii se se cunoscă unii pe altii; afara de acest'a pentru statisticul de profesiune numele prenumerantlor unui dfuaru suntu unu alfabetu, cu ajutoriul caruia elu cetesce date, la cari alti moritori dora nici nu se cugeta. Vomu publica deci si noi numele onoratilor nostri prenumeranti. O impregiurare inse ne face a incepe cu publicarea ceva mai inainte. Mai multi prenumeranti audea ceru dela noi se le spunem: deca ei au respunsu costulu abonamentului la „Scol'a Romana“ pe anulu intregu, au numai pe semestrulu primu? Spre a satisface ambelor scopuri, vomu incepe cu publicarea numelor indata in Nr. 48, dela 8 Decembre nou, observandu urmatori'a ordine:

- I. Prenumerantii, cari au respunsu costulu abonamentului pe anulu intregu.
- II. Prenumerantii, cari au respunsu costulu abonamentului numai pe semestrulu I.
- III. Prenumerantii, cari suntu inca in restantia pe anulu intregu.
- IV. Prenumerantii, cari s'a fostu abonatu numai pe semestrulu I.
- V. Prenumerantii, cari s'a abonatu numai pe semestrulu II.
- VI. Dfuariale, carora li tramitemu „Scol'a Romana“ in schimb.

Redact. „Scol. Rom.“